

ENIG EXEMPLAAR
Documentatiedienst
R.V.G.

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 1993-1994

22 OKTOBER 1993

MEDEDELING VAN HET COLLEGE

Mijnheer de voorzitter,

Dammes en heren raadsleden van de Vlaamse Gemeenschapscommissie,

Op vrijdag 14 juli 1989 had de installatie plaats van de Raad en van het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Op maandag 30 oktober 1989 presenteerde het College de beleidsverklaring, waarover de Raad debatteerde op dinsdag 31 oktober 1989. Wie vier jaar later de «wiegedrukken» van de Vlaamse Gemeenschapscommissie erop naleest, komt onder de indruk van de kwaliteit van het politieke debat dat door deze kwantitatief beperkte Raad van meet af gevoerd werd. Opvallend daarbij is dat zowel vanuit de meerderheid als door de oppositie gepleit werd voor een open en kritisch samenspel tussen Raad en College, in nauw overleg bovendien met de mensen op het terrein. In belangrijke dossiers, zoals bijvoorbeeld de kansarmoedebestrijding en het beleidsplan voor de culturele centra, heeft de Raad een prioritaire rol gespeeld en fungeerde hij als communicator tussen werkveld en beleidsvoerders.

Het college heeft trouwens op vier jaar tijd niet alleen het grootste deel van haar beleidsopties gerealiseerd, maar daarbij sterk rekening gehouden met de opbouwende en kritische voorstellen van de Raad. Ik zeg dit niet uit zelfvoldaanheid, want ik weet dat het werk nog niet af is, maar vanuit de overtuiging dat de uitdaging waarvoor we vandaag staan, vanuit een positieve dialoog kan aangepakt worden. « Un deuxième souffle », voor een Brussel dat door de Sint-Michielswetten grondig hertekend werd, maar ons ook meer middelen geeft om onze politieke opties om te zetten in concrete beleidsdaden.

De oude NCC-reglementen werden inmiddels omgezet in verordeningen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Het statuut van onze ambtenaren werd afgestemd op dat van de Vlaamse Gemeenschap, de regeling voor het contractueel personeel is bijna rond en eindelijk komt een concrete verbetering voor de DAC'ers dichterbij. Dit soort werk is uiteraard niet spectaculair, maar daarom niet minder belangrijk. Op de beleidsdomeinen zelf is er heel wat gereïtiseerd. En bovendien wordt het nieuw élan waar-op we hoopten ook concreet zichtbaar in nieuwe en aantrekkelijke projecten !

Het College staat niét aan de klagmuur en apprecieert ook de inspanningen die de Vlaamse Regering doet voor haar en onze hoofdstad, en die onder meer zichtbaar werden in vernieuwde Brusselse podiumzalen en vertaald werden in nieuwe decreten die wél rekening houden met de specifieke rot van de Vlaamse Gemeenschapscommissie: ik verwijs daarbij ter illustratie naar het recente decreet op het gedecentraliseerd jeugdwerkbeleid. Toch ontbreekt het de Vlaamse Gemeenschap vaak aan een globale en coherente visie op de toekomst van Brussel. Het College pleit dan ook voor een permanente dialoog met de Vlaamse Regering.

Wat onze geprivilegieerde band met Vlaanderen betreft en onze relatie met de andere Gemeenschappen in Brussel wordt er een nieuwe weg gevolgd die mede door de Raad werd uitgetekend. Het College wil hieraan actief meewerken en er zullen middelen voorzien worden om een strategisch programma te ontwikkelen voor deze samenwerking. Brussel als microkosmos van Europa heeft hierin een unieke roeping. De gewaardeerde aanwezigheid van de heer Ambassadeur van Nederland is voor de Vlaamse Gemeenschap te Brussel een hart onder de riem bij de inspanningen die we leveren voor de uitstraling van onze Nederlandse cultuur in Brussel-Hoofdstad. Ook met de andere Gemeenschappen moeten wij op een systematische wijze samenwerkingsverbanden vinden. Op het terrein zelf groeit er over de taalbarrières heen een vernieuwde samenwerking. Deze ontwikkeling verdient onze steun.

Want het is onze overtuiging dat men de eigen cultuur en identiteit moet kunnen vrijwaren en ontwikkelen, maar tegelijkertijd blij moet geven van openheid naar de anderen en het andere. Ik geloof zelfs dat één aspect van de Vlaamse identiteit precies zijn traditie van openheid, aanpassingskracht en meertaligheid is. Ik hoop maar dat we onze meertaligheid, de troef die wij lange tijd hadden tegenover de Franstaligen, niet langzaam aan het prijsgeven zijn. Maar ook de openheid en aanpassingskracht zijn te waardevol om vandaag verloren te laten gaan, in de storm van het opstekend extremisme, dat het evenwicht tussen eigenheid en openheid brutaal verstoort door een ideologie die een volk alleen op zichzelf fixeert. Hoc eenvoudig wordt het dan om de schuld van alles wat verkeerd gaat, te wijten aan de anderen! Wie op zichzelf gefixeerd raakt, wordt echter verblind. Het lot van Narcissus was dan ook de verdrinkingsdood. Sectarisme is onleefbaar in een stad met 100 nationaliteiten. In Brussel kunnen de Gemeenschappen niet in hun schelp kruipen, om de eenvoudige reden dat ze in dezelfde schelp leven, wonen en werken.

Franstalig België kent een verwijdering tussen de Brusselaars en de Walen. Wij hebben uitdrukkelijk gekozen voor een sterke band tussen Brusselse Vlamingen en de Gemeenschap waar ze deel van uitmaken. Deze band impliceert vertrouwen: de Vlaamse Gemeenschap behoudt rechtstreekse verantwoordelijkheid voor het verzekeren van de Vlaamse presentie in Brussel. Uiteindelijk gaat het om haar hoofdstad !

In 1989 werd de Vlaamse Gemeenschapscommissie bevoegd voor de persoonsgebonden aangelegenheden, een grondwetsidee van het Kongres van de Brusselse Vlamingen. Met de schaarse nieuwe middelen die ons hiervoor werden toevertrouwd was het niet makkelijk om voor Brussel een welzijnsbeleid te voeren. De Brusselse welzijnskaart vertoont helaas heel wat blinde vlekken, zoals mag blijken uit het «Basisdocument Welzijn» dat op mijn vraag werd opgesteld door een

deskundige advieswerkgroep welzijn; een document dat U trouwens werd voorgelegd en eerstdaags besproken wordt in de commissie welzijn.

Met de korte riemen die we kregen hebben we toch zo gevaren dat een aantal Brusselse instellingen begeleid werden tot ze hun erkenning en financiering door de Vlaamse Gemeenschap verkregen. Ik citeer: Begeleid Wonen Brussel; de Brabantse Dienst voor Thuisbegeleiding; Het Vlot, een dagcentrum voor schoolgaande jeugd; De Ark, een dagcentrum en tehuis voor mentaal gehandicapten; Slachtofferhulp van het Sociaal Centrum «Groot Eiland»: een onthaal- en oriëntatiecentrum voor bijzondere jeugdzorg. Een aantal nieuwe voorzieningen werden met onze karige middelen reeds opgestart en stevenen af op een erkenning. Ik denk daarbij aan De Werklijn, een begeleidingsproject voor gehandicapten, en De Boei, een huis voor zelfstandig wonen voor gehandicapten.

Het zal U dan ook niet verbazen dat het ontwikkelen van welzijnsvoorzieningen een belangrijke beleidsprioriteit is voor de tweede etappe van onze college-rit.

Onze nieuwe middelen zullen worden ingezet voor ondermeer aanvullende investeringstoelagen voor nieuwe welzijnsinitiatieven en voor starttoelagen in de gehandicaptensector en de sector van de bijzondere jeugdzorg. Dienstencentra in de wijken voor bejaarden zullen op een substantiële tussenkomst kunnen rekenen. Wie nood heeft aan thuiszorg zal niet langer financieel gediscrimineerd worden in Brussel, dank zij onze financiële tussenkomst aan de gebruikers van de diensten voor gezins- en bejaardenhulp. Het opstarten van oppasdiensten voor hulpbehoevende bejaarden, ter ontlasting van het thuismilieu, staat eveneens op het programma.

Ik heb er reeds op gewezen dat voor de hele culturele sector in samenspraak met de Raad nieuwe verordeningen werden uitgevaardigd. Omdat de basis zelf van ons cultureel werk essentieel blijft, wensen wij dat deze verordeningen ook financieel volledig uitgevoerd worden. En denk niet te vlug dat deze vorm van beleidsvoering te weinig resultaat laat zien.

Wie de kleine artistieke scène in Brussel volgt, weet dat er opnieuw jong talent groeit. Aan de grote Nederlandstalige artistieke podia moeten we doelgericht onze medewerking verlenen en het ogenblik lijkt me aangebroken om vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie ook mee te werken aan samenwerkingsprojecten met biculturele instellingen. Bovendien wil ik het publiek stimuleren om ruimer te participeren aan het rijke cultureel aanbod in onze hoofdstad.

Wie de programma's in een aantal van onze sociaal-culturele organisaties en van onze Gemeenschapscentra meemaakt, kan zelf vaststellen dat er een nieuw élan is, wat zich ondermeer vertaalt in een verscheiden publiek in zalen, op pleinen en in parken.

Het jeugdbewegingswerk zit opnieuw in de lift. Samen met het Bloso en onze sportdienst zullen we sportevenementen opzetten die een sterkere sportbeoefening in de stad moeten stimuleren. De verscheidenheid in het seniorenwerk en het sociaal-cultureel vormingswerk moet sterker onderbouwd worden. De Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek groeide uit tot een belangrijk uitstralingspunt op het Muntplein.

Deze positieve ontwikkelingen moeten we krachtig ondersteunen.

* *

Ingevolge de recente staatshervorming staan we vandaag en morgen voor ingrijpende veranderingen

De wetgeving, voortgesproten uit de Sint-Michielsakkoorden, wijzigde immers de relatie tussen de Franse Gemeenschap te Brussel en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De Cocof beschikt voortaan over decretale bevoegdheid voor een autonoom Frans-talig Brussels beleid, terwijl de Vlaamse Gemeenschapscommissie blijft functioneren als een deel van de hele Vlaamse Gemeenschap die Vlaanderen en Brussel omvat. In die gedachtengang is het College van mening dat het passend zou zijn dat een groter volume bevoegdheden naar de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou worden gedelegeerd.

De Sint-Michielswetten maken dat het College aantreedt voor de Raad met drie Collegeleden. Daarom formuleert het College vandaag bij monde van de drie Collegeleden zijn beleidsopties.

Wat de uiteindelijke bevoegdheidsverdeling betreft, zullen we weldra een besluit aan de Raad voorleggen.

Daarbij hoort natuurlijk ook een aangepast begrotingsvoorstel dat de besteding omvat van een deel van de Sint-Michielsgelden voor 1993 en 1994, hetzij een bedrag van 600 miljoen frank.

Met deze bijkomende middelen zal de Vlaamse Gemeenschapscommissie ongetwijfeld beter kunnen inspelen op de uitdagingen waarvoor onze Gemeenschap in Brussel staat.

Ter vergelijking kan hierbij verwezen worden naar het bedrag van 455 miljoen dat door de Vlaamse Regering als dotatie voor 1994 ingeschreven is. Een niet onaanzienlijk bedrag dat evenwel omwille van de verplichte en terugkerende uitgaven slechts een beperkt aantal nieuwe initiatieven toeliet.

Wat de besteding van de middelen betreft, denkt het College aan een aantal duidelijke uitgangspunten:

1. Wij wensen de huidige VGC-programma's volledig uit te voeren. Het zou niet goed zijn nieuwe initiatieven te ontwikkelen en de bestaande en goed presterende instellingen en organisaties de rug toe te keren.

2. Zoals het een bonus pater familias betaamt zal het College een reserve aanleggen om de financiële toekomst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie niet te hypothekeren en voldoende financiële beleidsruimte te houden. Wij moeten dit doen ook al omdat de werkzaamheden van de zogenoemde «werkgroep Tobback voor de splitsing van de provincie Brabant » nog niet ver genoeg gevorderd zijn om met zekerheid te kunnen zeggen wat de erfenis van de provincie in kosten en baten inhoudt.
3. Het gros van de nieuwe inkomsten zal door de Collegen worden aangewend voor nieuwe initiatieven op de diverse beleidsdomeinen. Het College zal zich uiteraard luisterbereid opstellen ten aanzien van voorstellen geformuleerd vanuit de Raad om zijn vernieuwd beleidsprogramma te stofferen.
4. Het College zal zich blijvend inzetten voor een structurele en definitieve oplossing van het zogeheten DAC-dossier wat echter de financiële medewerking van nog andere beleidsinstanties onderstelt. Ondertussen zal de financiële gelijkwaardigheid worden doorgevoerd tussen de stelsels van de DAC'ers en van de VGC-contractuelen.

Vooraleer op mijn beurt namens het College een aantal nieuwe krachtlijnen aan te duiden in beleidsdomeinen die ik tot nu toe heb beheerd, stel ik met enige voldoening vast dat de vooropgestelde beleidsopties uit de verklaring van 1989 vandaag quasi integraal gerealiseerd zijn.

Op het vlak van de Voorschoolse Voorzieningen wordt de verdere uitvoering van het Brussels peuterplan beoogd. Aangezien de kredieten van de Vlaamse Gemeenschap vrijwel uitgeput zijn en ook het Investeringsfonds onvoldoende mogelijkheden biedt, zullen de Sint-Michielsgelden moeten aangesproken worden met het oog op de realisatie van bijkomende kinderdagverblijven. De vraag van buitenshuiswerkende ouders naar opvangmogelijkheden voor kleine kinderen blijft echter het aanbod overstijgen. De Dienst voor Opvanggezinnen zal dan ook verder worden uitgebouwd. Om aan de werkelijke behoeften van ouders tegemoet te komen, die niet voor hun kleine kinderen kunnen zorgen wegens sociale of familiale redenen, wordt de oprichting van een nieuw kinderdag- en nachtverblijf in het vooruitzicht gesteld.

Zoals algemeen geweten vormen de Voorschoolse Instellingen een niet te versmaden recruteringsbasis voor ons kleuteronderwijs.

De sterke aangroei van het kleuteronderwijs gedurende het laatste decennium zorgde ervoor dat het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel opnieuw ver boven de grens van de leefbaarheid werd getild.

Deze aangroei met vooral anderstalige kinderen kan evenwel een kwalitatieve bedreiging voor ons onderwijs betekenen. Daarom zal alles in het werk gesteld worden om een nog betere omkadering te verkrijgen in kleuter- en lager onderwijs.

Hiertoe is niet alleen een bijkomende omkadering noodzakelijk, maar dienen ook didactische methodes en hulpmiddelen ontwikkeld te worden die aangepast zijn aan de Brusselse speciale onderwijssituatie.

Verder aandacht ook voor de evolutie van ons secundair onderwijs.

Sedert het begin van de tachtiger jaren verloor het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel 26 pct. leerlingen. Om aan deze toestand te verhelpen blijft het aangewezen dat vanuit Brussel zelf een structuurplan voor het secundair onderwijs zou worden voorgelegd.

Aandacht ook voor de uitbouw van naschoolse opvang.

In de sector van de Para- en Postcolaire Activiteiten zal de bestaande reglementering met betrekking tot de subsidiëring van geïntegreerde werkweken worden herzien.

In de rand van het onderwijsgebeuren ook een woord over de speelpleinwerking. Om zoveel mogelijk kinderen vooral uit minderbegoede milieus een zinvolle vakantie te bezorgen, zal het speelpleinaanbod zowel kwantitatief als kwalitatief opgevoerd worden.

Verder zal steun verleend worden aan het Centrum voor Basiseducatie met het oog op het verstrekken van Nederlandse taallessen aan het groeiend aantal andersstalige ouders die hun kinderen aan ons Nederlandstalig onderwijs toevertrouwen.

*

* *

De goedkeuring van de Sint-Michielswetten in het Parlement maakte het mogelijk dat U vandaag voor het eerst een derde Collegelid toespreekt. Een ander gevolg van dit akkoord is de mogelijkheid, waarnaar al verwezen werd, om via trekkingsrechten gevoelig meer middelen aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie te geven. Wij zijn van plan om een belangrijk deel van deze gelden aan te wenden als antwoord op de grote stedelijke - of zo U wenst - de grootstadsproblemen van deze tijd, in de mate uiteraard dat zij tot de bevoegdheidsdomeinen van ons College behoren.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft, net zoals haar voorganger de NCC, in het verleden immers steeds een beleid gevoerd dat vooral onder de noemer «cultureel » - in de brede zin van het woord - te rangschikken is. Dit is te verklaren vanuit haar historische opdracht zoals die uit de eerste grote communautaire staatshervorming voortvloeide. Sinds kort zijn daar de persoonsgebonden materies aan toegevoegd maar de klemtoon ligt nog sterk op onderwijs en cultuur. Daar kan nu verandering in komen. Zonder de inspanningen op onderwijsvlak en op cultureel gebied prijs te geven, zal het beleidsarsenaal van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in de toekomst wellicht meer aandacht kunnen besteden aan de levenskwaliteit van hen die het minder goed hebben in onze stad. In die

zin bevinden wij ons vandaag dus op een scharnierpunt in het bestaan van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Ik wens echter wel te benadrukken dat dit geen alibi kan of mag zijn voor de Vlaamse Gemeenschap om in Brussel de zaken op hun beloop te laten.

Zoals mijn collega's-Collegeleden het al zeiden, blijft de band met Vlaanderen immers van cruciaal belang. De politieke kracht - en dus ook het daaruit voortvloeiende beleid - van de Brusselse Vlamingen is immers maar zo sterk als hun band met de Vlaamse Gemeenschap is.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie zal haar eerste schuchtere stappen tot het voeren van een eigen migrantenbeleid verder zetten. Tot voor kort bestond dit beleid erin om verenigingen die taallessen aan migranten geven, te subsidiëren. In de begroting 1993 werd een bedrag ingeschreven voor de subsidiëring van zelforganisaties en ook voor projecten die de integratie en de participatie in de Vlaamse Gemeenschap te Brussel bevorderen. Wij zullen deze ingeslagen weg verder bewandelen.

Inzake de zelforganisaties van migranten, dit zijn organisaties of verenigingen van migranten met een emanciperende werking, zullen wij enerzijds de bestaande Nederlandstalige organisaties verder ondersteunen in hun ontwikkeling en anderzijds is het ons voornemen om de oprichting van nieuwe verenigingen te stimuleren. Het potentieel aan Brusselaars van buitenlandse oorsprong, die de Nederlandse taal machtig zijn en die zich ook tot Nederlandstalig Brussel of de Vlaamse Gemeenschap in Brussel willen richten, stijgt immers gestaag. Het is echter wel onze bedoeling deze zelforganisaties na enige jaren over te hevelen van deze voor hen specifieke regelgeving naar de reguliere subsidiëringskanalen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Inzake de ondersteuning van zelforganisaties van migranten zullen wij verder aanvullend optreden ten opzichte van de regelgeving van de Vlaamse Gemeenschap. Onze bekommernis gaat hierbij dan ook bijzonder naar het Nederlandstalig karakter van deze organisaties.

Ook een projectmatige ondersteuning van initiatieven die een wisselwerking tussen onze Vlaamse Gemeenschap in Brussel en de migrantengemeenschap bevorderen, blijft van groot belang. Projecten die als leidraad de verhoging van de wederzijdse participatie aan elkaars cultuurgemeenschap, het posief omgaan met het Brusselse stadsgegeven en de aandacht voor het Nederlandstalig karakter voor ogen houden, kunnen op onze waardering rekenen. Wij zullen er tenslotte over waken dat in het kader van de door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gesubsidieerde integratie- en samenlevingsprojecten een kwantitatieve en kwalitatieve aanwezigheid van Vlaamse initiatieven gewaarborgd wordt.

Wanneer wij in deze vergadering twee jaar geleden een begin maakten met de kansarmoedebestrijding in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waren wij wellicht hoopvol, doch niet naïef met betrekking tot de evolutie van deze grootstadsproblematiek. Nu, twee jaar later, is het cliché van de duale samenleving bijna versleten, maar de eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat de situatie nog verre van opgelost is. Natuurlijk vertegenwoordigt het kansarmoedebestrijdingsprogramma, dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie middels de jaarlijkse voorafname uit het Vlaams Fonds voor Integratie van Kansarmen kan uitvoeren, slecht een fractie binnen de totale Brusselse context. Wij beseffen dat het een aangehouden inspanning van jaren zal vergen om de kansarmoede in deze grootstad enigszins terug te dringen. Wij nemen daarvoor over - alle verhoudingen in acht genomen - een uitgebalanceerd beleidsinstrument te beschikken. Zoals U weet maakt de betreffende verordening duidelijke keuzes inzake problematieken en doelgroepen, territorium en realisatiekanalen. Het is dan ook onze wil de uitvoering van het kansarmoedebestrijdingsprogramma verder te zetten.

Toch wensen wij bijkomende initiatieven te nemen om de problematiek van de kansarmoede verder terug te dringen. Onze prioriteit ligt hierbij op kansarmoedebestrijding bij jongeren. Wij denken hier met name aan onthaalgelegenheid van lange duur voor jongeren met problemen. Ook permanente opleidingsinitiatieven van kansarme jongeren behoren tot de aandachtspunten. Tenslotte dienen initiatieven ontwikkeld te worden in verband met straathoekwerk en het zogenaamde vindplaatsgericht werken om bepaalde probleembuurtten in Brussel te ontlasten. Wij zijn vast van plan onze strijd tegen het Brussel van de twee snelheden verder te zetten.

De krachtlijnen van een Vlaams gezondheidsbeleid in Brussel, zoals die door ons uitgezet werden op een van de eerste vergaderingen van deze Raad, zullen grotendeels behouden blijven. De bestaande inspanningen in verband met de thuisgezondheidszorg en de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding zullen onverminderd verdergezet worden. Het mag echter gezegd : al bij al blijft het gezondheidsbeleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie relatief bescheiden. Dit is natuurlijk te verklaren vanuit de recente overheveling van dit beleid naar de Vlaamse Gemeenschapscommissie en vanuit de daarmee gepaard gaande beperkte dotatie. Daarom zullen wij de kans grijpen met de bijkomende middelen via de trekkingsrechten, de gezondheidszorg enerzijds te diversifiëren en anderzijds meer inhoud te geven.

Hierbij denken we vooral aan drie concrete initiatieven. Op de bestaande inspanningen in verband met thuisgezondheidszorg dient de uitbouw van multidisciplinaire eerstelijnsgezondheidsteams terzake geënt te worden. Het is onze overtuiging dat met relatief beperkte middelen enkele van dergelijke teams opge-

richt kunnen worden, die de kwaliteit van de thuisgezondheidszorg in bepaalde wijken ten goede komen. Daarnaast kan de Vlaamse Gemeenschapscommissie een rol spelen in de betere bemanning van het medisch schooltoezicht.

Vooraf in de achtergestelde Brusselse buurten blijft het medisch schooltoezicht belangrijk in het begeleiden van een gezonde en hygiënische leefwijze. Tenslotte - en dit is naar onze mening erg belangrijk vanuit een grootstedelijke invalshoek - nemen wij de optie om de palliatieve thuiszorg te ondersteunen en verder uit te bouwen. Vooral terminale aidspatiënten verdienen in casu onze aandacht.

*
* *

Het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie hoopt dat deze krachtlijnen het voorwerp zullen uitmaken van een grondig debat tijdens de eerstvolgende openbare vergadering.

De Collegeleden,

Jos CHABERT
Rufin GRIJP
Vic ANCIAUX